

1

EWA MARIA PORADOWSKA

tkanina

2

Pasje twórcze Ewy, Marii Poradowskiej

Wśród artystów wrocławskich Ewa, Maria Poradowska zajmuje szczególne miejsce. Jest ona uosobieniem pasji tkackiej i energii organizatora jednocześnie. Obie te cechy pozwoliły jej stworzyć we Wrocławiu od podstaw środowisko zainteresowane twórczością w dziedzinie sztuki włókna. Zaczynem tego środowiska stała się Grupa Tkacka „10xTAK”, powołana przez nią do życia w 1972 r.

Organizacyjne talenty Ewy, Marii Poradowskiej są szeroko znane m.in. dzięki plenerowym spotkaniom corocznym w Kowarach, w których uczestniczą artyści z różnych stron kraju i z zagranicy.

O pracach indywidualnych artystki wiadomo przede wszystkim z pokazów grupowych, które lansuje w Polsce i innych krajach europejskich.

Ta pasja społecznego działania pochłania jej wiele czasu, a mimo to nie zaniedbuje twórczości własnej. „Moja praca przy tkaninach pozwala mi na zwolnienie tempa pędzącego zegara czasu” — mówi o sobie i potrzebie tkania autorka licznych kompozycji monumentalnych i kameralnych miniatur.

Poradowska jest absolwentką Wydziału Architektury Wnętrz Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych we Wrocławiu. Jej architektoniczno-konstrukcyjne myślenie wyraża się w dziedzinie twórczości tkackiej i stało się w ostatnich kilkunastu latach główną domeną zainteresowań. Architektonika manifestuje się nie tylko w spokojnych podziałach kompozycyjnych płaszczyzny ale również w innych środkach wyrazu. Należy do nich przemyślane operowanie efektami światłocienia. Użykuje go dzięki specjalnym zabiegom technicznym pozwalającym stosować reliefy wykonane różnymi splotami, np. diagonalem prostym, rysowym, a także osiągnięte przez pogrubianie osnowy. Ta bogata gra światła i cieni, oparta na kontraście wypukłych partii z płaszczyzną, jest zdyscyplinowana rygiem rytmów pionowych, które optycznie wydłużają kompozycje, znacznie je monumentalizując. Elementem często występującym w tych tkaninach jest motyw stylizowanej arkady lub empory stanowiący oprawę do bardziej wyrazistego niekiedy przedstawienia tematycznego, lub symbolicznego. Czasem więc pojawia się pod potężnym łukiem gotyckim, renesansowym lub nieumiarowym, umownym — miniatura zawierająca przesłanie. Wówczas nastroj ulega zasadniczej zmianie. W miniaturach góruje nad wszystkim liryzm niezależnie od tego czy mamy do czynienia z umownym pejzażem, sylwetami ptaków lub motywami sakralnymi, bardzo często pojawiającymi się w arkadowych obramowaniach.

Wydaje się, że osobowość artystki jest najbardziej widoczna w odbiciu i zespoleniu obu konwencji, z których architektoniczna ukazuje część jej natury, dążącej do wprowadzenia uporządkowanych konstrukcji, klarownych i poszukujących we wszystkim wewnętrznego ładu. Druga z konwencji, liryczna ujawnia emocjonalną warstwę, raczej skrywana przez samą autorkę, przed okiem postronnym i tylko jakby niechący wymykająca się spod kontroli intelektu.

Taka jest bowiem Ewa, Maria. Jej surowy zdawać by się mogło racjonalizm przerywa ciągłe liryczna refleksja, która rodzi się na gruncie życia wewnętrznego, przemyśleń o charakterze zarówno światopoglądowym, jest bowiem wierzącą i praktykującą katoliczką, jak w wyniku analizowania i przeżywania otaczającego ją świata, z wiedzy o ludziach — ich wzlotach i upadkach.

Własne życie artystki toczy się również wśród ciągłych trosk, niepokojów twórczych i drobnych radości, które silnie odbiera jej wrażliwa natura. Panuje jednak nad swymi emocjami i tylko niecierpliwie odsłania swą miękką tkaninę, tylekroć w ciągłym działaniu narażoną na ataki z zewnątrz.

Można by się zastanowić, dlaczego artystka z temperamentu i wykształcenia architekt wnetrz, sięgnęła przed laty po miękkie włókno, by przy jego pomocy wypowiadać się i realizować własne wizje plastyczne, uznając tkaninę za najodpowiedniejszą dziedzinę twórczości. Sądzę, że pociągnęła ją właśnie owa miękkość i ciepło materii stanowiące o istocie tego tworzywa posiadającego i inne niezaprzeczalne walory.

Włókno i warsztat tkacki pomatu stawały się jej ręką postuszną. Poznała mozolną drogę w dochodzeniu do wiedzy o splotach i ich strukturze, o wzajemnym oddziaływaniu na siebie rozwiązań konstrukcyjnych, a wreszcie o niuansach i melanżach barwnych, błyszczczeniu i świetlistości kolorów przędzy — słowem o szeroko pojętym majsterstwie, które nadal pogłębia.

Tak więc pasji tkackiej, wytrwałości i umiejętnościom organizatorskim Ewy Marii Poradowskiej Wrocław zawdzięcza funkcjonowanie środowiska, które zyskuje w kraju i za granicą coraz wyższą rangę.

Jej własna twórczość natomiast niezaprzeczalnie wzbogaca panoramę współczesnej tkaniny polskiej.

Irena Huml

Ewa, Maria Poradowska — leidenschaftliche Hingabe an die Kunst

Unter Wroclawer Künstlern nimmt Ewa, Maria Poradowska einen besonderen Platz ein. Sie vereint in sich die Webpassion und Energie einer Gestalterin. Diese beiden Eigenschaften ermöglichten ihr, die Grundlagen eines am Unikatgewebe interessierten Kreises in Wroclaw zu schaffen. Zur Pflegestätte dieses Kreises wurde die, vor 20 Jahren von ihr ins Leben gerufene, Webgruppe „10xJA“.

Das organisatorische Talent von Ewa, Maria Poradowska ist weit bekannt, u.a. dank der jährlichen Pleinairtreffen in Kowary, an denen inländische und ausländische Künstler teilnehmen. Individuelle Arbeiten dieser Künstlerin kann man vor allem dank der Gruppenausstellungen, die sie in Polen und anderen Ländern zeigt, kennenlernen. Obwohl ihr die Aufgabe die Textilkunst der Gesellschaft näherzubringen viel Zeit nimmt, versäumt sie keinesfalls ihr eigenes Kunstschaffen.

„Meine Arbeit am Gewebe ermöglicht mir die Tempoverlangsamung der rasenden Zeituhr“ — so spricht sie über sich. Das Weben von Miniaturen und auch monumentalen Bildgeweben ist ihr somit ein Bedürfnis.

Ewa, Maria Poradowska absolvierte die Fakultät für Innenarchitektur an der Hochschule für Bildende Künste in Wroclaw. Ihr architektonisches Denken kommt auf dem Gebiet des Webschaffens zum Ausdruck und wurde in den letzten Jahren zur Hauptdomäne ihrer Interessen. Die Architektonik manifestiert sich nicht nur in der ruhigen Aufteilung der Fläche, sondern auch mit Hilfe anderer Ausdrucksmittel. Zu diesen gehören gut überlegte Kompositionen mit Halbdunkleffekten. Diesen Effekt erreicht sie nicht nur durch spezielle technische Schritte, die ihr ermöglichen, mit verschiedenen Bindungen z.B. einfacher Diagonalbindung oder Ripsbindung, Reliefs auszuführen, sondern auch dank der Verdickung der Kettfäden. Das reiche Spiel von Lichten und Schatten, das auf dem Kontrast zwischen den konvexen Partien und Flächen gründet, ist dank der Strenge senkrechter Rhythmen diszipliniert, die die Komposition optisch ausdehnen und stark monumentalisieren. Zu einem sehr oft in ihrem Unikatgewebe auftretenden Element wurde das Motiv der stilisierten Arkade oder Empore, die eine Umrahmung für die sehr ausdrucksvolle thematische oder symbolische Darstellung bilden. In ihren Miniaturen überragt der Lyrismus alles, unabhängig davon, ob wir es mit der formalen Landschaft, mit der Vogelperspektive oder mit Sakralmotiven zu tun haben. Diese treten sehr oft in Arkadenumrahmungen auf.

Es scheint, daß die Persönlichkeit der Künstlerin vor allem im Widerschein und in der Vereinigung dieser beiden Konventionen zum Ausdruck kommt, von denen die architektonische diesen Teil ihrer Natur zeigt, der nach der Einförmigkeit von geordneten und klaren Konstruktionen strebt, die im Ganzen nach einer inneren Ordnung suchen. Die zweite der Konventionen — die lyrische — bringt die emotionelle Seite ans Licht, die von der Künstlerin verborgen bleibt und nur unwillkürlich der Überwachung des Geistes entwischt.

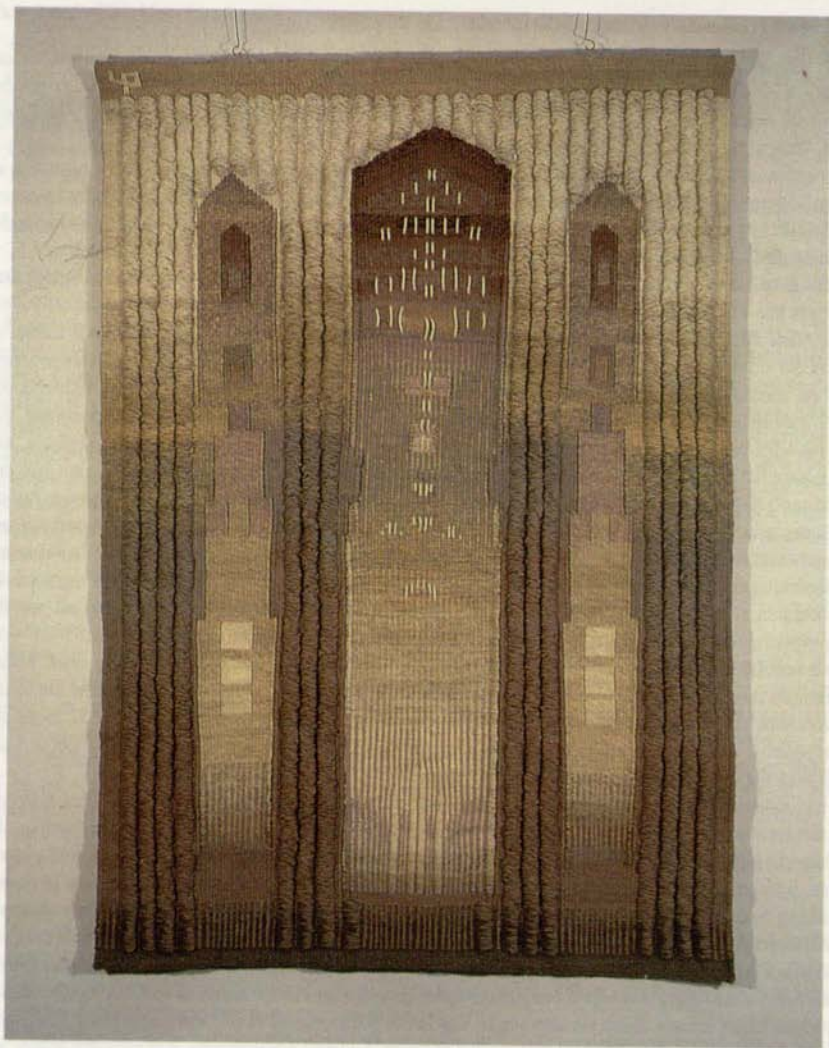
Ihr Rationalismus scheint uns streng zu sein, er verbindet sich jedoch ständig mit der lyrischen Reflexion. Diese Reflexion ergibt sich aus ihren geistigen Erlebnissen und aus der Weltanschauung einer religiöse Praktiken befolgenden Katolikin. Ihr Miterleben der äußeren Welt, ihr Wissen um Menschen, dessen Aufstieg und Sturz wurden zur Quelle der lyrischen Reflexion in ihrem Schaffen. Ihr eigenes Leben kennt Sorgen und schöpferische Unruhe, auch kleine Freuden, die stark ihre empfindliche Natur beeinflussen. Sie beherrscht ihre Emotionen und zeigt nur wenigen ihre Seele, die bei der ständigen Aktivität oft den Angriffen von außen ausgesetzt wird. Man könnte natürlich darüber nachdenken, warum diese Künstlerin von der Ausbildung und vom Temperament eine Innenarchitektin — nach weichem Gewebe griff, um sich mit diesem Medium zu äußern und eigene plastische Visionen zu realisieren. Sie wählte das Gewebe zu dem ihr am besten entsprechenden Ausdrucksmittel. Ich vermute, daß sie vor allem von der Weiche und Wärme, die das Wesen dieses Stoffes bilden, hingezogen wurde. Die Webtechnik ist ihren Händen langsam willig geworden, Sie lernte den mühsamen Weg nach dem Wissen um Bindungen und ihre Struktur, um die Wechselwirkung der Konstruktionslösungen, und schließlich Abschattierungen und Melange, Schimmern und Leuchten von Garnfarben, also um die breit verstandene Weibvollkommenheit, die sie weiter vertiefen will.

Der leidenschaftlichen Hingabe an die Webkunst, der organisatorischen Ausdauer und Fähigkeit von Ewa, Maria Poradowska verdankt Wroclaw die Tätigkeit eines Kreises, der in Polen und im Ausland immer größere Bedeutung erlangt. Ihr eigenes Schaffen bereichert unbestritten das Panorama der gegenwärtigen Webkunst.

Irena Huml

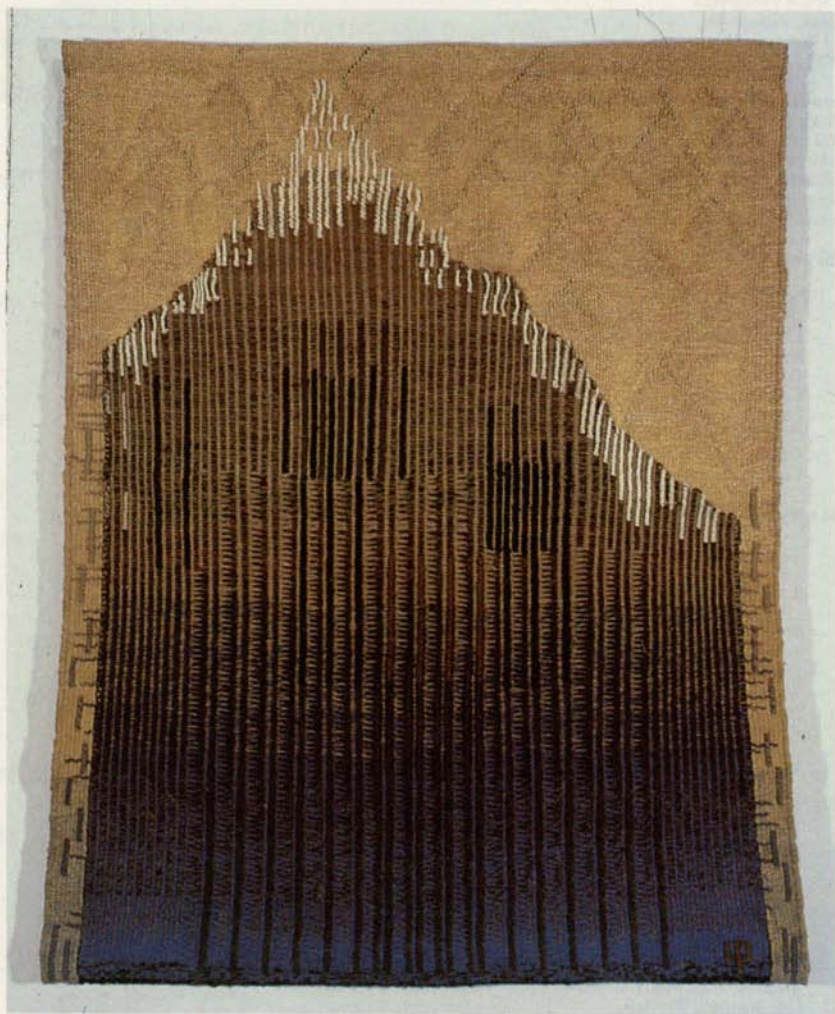
(übersetzt von Agnieszka Josiak)

4

TAJEMNICA CZASU — 1988
technika mieszana, wym. 260x180 cm — wełna

5

FASADA — 1991
technika mieszana, wym. 180x140 cm — wełna, juta

6
Ewa, Maria Poradowska
ul. Cieszkowskiego 10a
51-604 Wrocław
tel. 48 17 50

Studiowała na Wydziale Architektury Wnętrz w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych we Wrocławiu. Dyplom otrzymała w 1967 roku. Zajmuje się tkaniną artystyczną i projektowaniem wnętrz.

W 1972 roku założyła Grupę Tkactwa Artystycznego „10xTak” we Wrocławiu.

Od roku 1974 pełni funkcję komisarza artystycznego plenerów tkackich w Kowarach „Warsztat Tkacki-Kowary”.

W 1978 roku zorganizowała Pracownię — Galerię tkacką „Na Jatkach” we Wrocławiu, w której pełni funkcję kierownika artystycznego.

Od roku 1991 należy do European Textile Network.

Wystawy indywidualne:

- 1975, 1978, 1979, 1985 — Wrocław
- 1976 — Galeria Möbel-Lang, Bazylea (Szwajcaria)
- 1977 — Klub Lotnika, Londyn (Anglia)
— Biuro Wystaw Artystycznych, Lublin
- 1981 — Galeria Desa, Warszawa
- 1985 — Galeria Zakładowa Fabryki Dywanów, Kowary
- 1987 — Biuro Wystaw Artystycznych, Katowice — Delegatura Racibórz
- 1988 — Galeria „Rzeźby”, Warszawa
- 1989 — Galeria w Twelle (Holandia)
- 1990 — Centrum Kultury, Birkerød (Dania)

Udział w wystawach zbiorowych krajowych:

- 1972 — Targi Plastyki, Warszawa
- 1973 — I Wystawa Grupy „10xTAK”, Muzeum Architektury, Wrocław, Dom Kultury, Bolesławiec
- 1974 — Targi Tkaniny Artystycznej, Centralne Muzeum Włókiennictwa, Łódź
— „Prezentacje 74”, Muzeum Architektury, Wrocław
— Wystawa Grupy „10xTAK”, Galeria PSP, Wrocław; Bolesławiecki Ośrodek Kultury, Bolesławiec
- 1975 — „Prezentacje 75”, Muzeum Architektury, Wrocław
— Wystawa Grupy „10xTAK”, Galeria Szkolna Technikum Elektrycznego, Klub Politechniki Wrocławskiej, Galeria „U Dziennikarzy”, Wrocław; Biuro Wystaw Artystycznych, Szczecin
- 1976 — „Prezentacje 76”, Muzeum Architektury, Wrocław
— Wystawa Poplenerowa „Warsztat Tkacki-Kowary 75”, Muzeum Okręgowe, Jelenia Góra
- 1977 — Wystawa Jubileuszowa, 5-lecie Grupy „10xTAK”, BWA, „Awangarda”, Wrocław
- 1978 — Wystawa Tkaniny towarzysząca V-Międzynarodowemu Triennale Rysunku, BWA, Wrocław
— Wystawa Tkaniny, Galeria „ART”, Wrocław
— Wystawa Grupy „10xTAK”, Muzeum Okręgowe, Gorzów Wlkp.
— Ogólnopolska Wystawa Poplenerowa „Warsztat Tkacki-Kowary 77”, Kowary
- 1979 — „Wrocław lat siedemdziesiątych”, Ratusz, Wrocław
— „Prezentacje 79”, BWA, Wrocław
— Wystawa Grupy „10xTAK”, Muzeum Okręgowe, Pabianice; Galeria „X”, Wrocław, Klub Międzynarodowej Prasy i Książki, Zgorzelec; Galeria „Na Solnym”, Wrocław
— Ogólnopolska Wystawa Poplenerowa „Warsztat Tkacki-Kowary 78”, Muzeum Okręgowe, Jelenia Góra
— Wystawa Poplenerowa „ART-STILON 78”, BWA, Gorzów Wlkp.
- 1980 — Ogólnopolska Wystawa Tkaniny Artystycznej z okazji 35-lecia Fabryki Dywanów w Kowarach, Kowary
- 1980 — Wystawa Grupy „10xTAK”, BWA, Bydgoszcz; Galeria „Na Solnym”, Wrocław; Galeria „Koszykowa”, Warszawa
— Ogólnopolska Wystawa Poplenerowa „Warsztat Tkacki-Kowary 79”, Kowary
— Wystawa Poplenerowa „ART-STILON 79”, BWA, Gorzów Wlkp.
- 1981 — Wystawa Grupy „10xTAK”, Galeria KMPiK, Poznań; Galeria „Zamkowa”, Lublin; BWA, Katowice, Delegatura w Raciborzu; Klub Politechniki Wrocławskiej, Wrocław

- 7
- Ogólnopolska Wystawa Poplenerowa „Warsztat Tkacki-Kowary 80”, Jelenia Góra
 - Wystawa Poplenerowa „ART-STILON 80”, BWA, Gorzów Wlkp.
 - 1983 — Ogólnopolska Wystawa Poplenerowa „Warsztat Tkacki-Kowary 82”, Muzeum Tactwa Dolnośląskiego, Kamienna Góra
 - 1984 — I Biennale Sztuki Sakralnej, BWA, Gorzów Wlkp.
 - Wystawa Grupy „10xTAK”, Muzeum Tactwa Dolnośląskiego, Kamienna Góra; Muzeum Okręgowe, Pabianice
 - Ogólnopolska Wystawa Poplenerowa „Warsztat Tkacki-Kowary 83”, BWA, „Mały Salon”, Wrocław
 - 1985 — Okręgowa Wystawa Plastyki „Na Ostrowie”, Wrocław
 - Wystawa Grupy „10xTAK”, Galeria „Rzeźby”, Warszawa
 - Ogólnopolska Wystawa Miniatur Tkackich, Galeria Desa, Łódź
 - Wystawa Poplenerowa „ART-STILON 84”, BWA, Gorzów Wlkp.
 - Ogólnopolska Wystawa Poplenerowa „Warsztat Tkacki-Kowary 84”, Muzeum Okręgowe, Jelenia Góra
 - 1986 — „Tkanina Wobec Sacrum II”, Muzeum Archidiecezji Warszawskiej, Warszawa
 - Wystawa Grupy „10xTAK”, BWA, Katowice, Delegatura w Raciborzu
 - Targi Sztuki „INTERART 86”, Poznań
 - Wystawa Poplenerowa „ART-STILON 85”, BWA, Gorzów Wlkp.
 - Ogólnopolska Wystawa Poplenerowa „Warsztat Tkacki-Kowary 85”, Muzeum Architektury, Wrocław
 - 1987 — Ogólnopolska Wystawa Współczesnej Tkaniny Unikatowej, Koszalin
 - Wystawa Grupy „10xTAK”, BWA, Wałbrzych; Klub Inteligencji Kat., Wrocław
 - Jubileuszowa Wystawa Poplenerowa „ART-STILON”, BWA, Gorzów Wlkp. (nagr.)
 - Ogólnopolska Wystawa Poplenerowa „Warsztat Tkacki-Kowary 86”, BWA, „Mały Salon”, Wrocław
 - 1988 — „Tkanina Wobec Sacrum III”, Muzeum Archidiecezji Warszawskiej, Warszawa
 - III Biennale Sztuki Sakralnej, Gorzów Wlkp.
 - Wystawa Jubileuszowa, XV-lecie Wrocławskiej Grupy Tkackiej „10xTAK”, Muzeum Narodowe, Wrocław
 - II Ogólnopolska Wystawa Miniatur Tkackich, Galeria Desa, Łódź
 - IV Ogólnopolska Wystawa Tkaniny Unikatowej, Muzeum Miasta Łodzi, Łódź
 - Wystawa Poplenerowa „Tkanina jako tworzywo plastyczne”, Centralne Muzeum Włókiennictwa, Łódź, Dom Artysty Plastyka, Warszawa
 - Wystawa Poplenerowa „ART-STILON 87”, BWA, Gorzów Wlkp.
 - Ogólnopolska Wystawa Poplenerowa „Warsztat Tkacki-Kowary 87”, Muzeum Okręgowe, Jelenia Góra
 - „Małe Formy Tkackie”, Wystawa Grupy „10xTAK”, Galeria „ART”, Kraków
 - 1989/1990 — Jubileuszowa Wystawa Poplenerowa „XV-lecie Warsztatów Tkackich-Kowary”, Centralne Muzeum Włókiennictwa, Łódź; BWA, „Awangarda”, Wrocław; BWA, Zielona Góra; BWA, Gorzów Wlkp.; BWA, Poznań
 - 1990 — „Prace Studentów i Pedagogów”, Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych we Wrocławiu, Centralne Biuro Wystaw Artystycznych, Galeria „Zachęta” Warszawa
 - IV Biennale Sztuki Sakralnej 90, BWA, Gorzów Wlkp. (wyróżnienie)
 - Wystawa Poplenerowa „ART-STILON”, BWA, Gorzów Wlkp.
 - Ogólnopolska Wystawa „Małe Formy Tkackie”, BWA, Jelenia Góra
 - Międzynarodowa Wystawa Poplenerowa „Warsztat Tkacki-Kowary 89”, BWA, „Awangarda”, Wrocław
 - 1991 — Miniatura Tkacka z Kolekcji Stołecznego Biura Wystaw Artystycznych Galeria „Test”, Warszawa
 - Wystawa Grupy „10xTAK”, Galeria Klubu Śląskiego Okręgu Wojskowego, Wrocław. „Wystawa Inaugurująca otwarcie pasażu ul. Stare Jatkki przez ZO.ZPAP we Wrocławiu, Galeria „Na Jatkach”

Udział w wystawach zbiorowych zagranicznych:

- 1980 — „Wrocław pozdrawia Wiedeń”, Wystawa Grupy „10xTAK”, Instytut Kultury Polskiej, Wiedeń
- 1983 — „Tworzywa naturalne w polskiej sztuce stosowanej”, Instytut Kultury Polskiej, Wiedeń
- 1984 — Wystawa Tkaniny, Instytut Polski, Londyn
- „Eksperymentalna tkanina artystyczna”, Ośrodek Informacji i Kultury Polskiej, Lipsk
- „Wrocławska Tkanina i Ceramika Artystyczna”, Zwinger, Dreźnie
- Międzynarodowa Wystawa Tkaniny, Graz (Austria)

- 1986 — Wystawa Tkaniny, Galeria „BRAM”, Hobro (Dania)
- Wrocławska Tkanina Artystyczna, Muzeum Etnograficzne, Drezno
- Wystawa Miniatury Tkackiej, Instytut Polski, Sztokholm (Szwecja)
- 1987 — „Dni Kultury Polskiej”, Wiesbaden (RFN)
- Wystawa w ramach „Dni Kultury Polskiej”, Zaporozże (ZSRR)
- 1988 — Ogólnopolska Wystawa „Polskie Współczesne Szkło i Tkanina”, Moskwa, Leningrad, Sofia
- „Spotkania 88” — Tkanina Artystyczna Grupy „10xTAK”, Berlin
- Ogólnopolska Wystawa Tkaniny Artystycznej, Homl (ZSRR)
- Współczesna Tkanina Polska, Praga
- 1989 — Exposition Internationale d'Art Contemporain de Wrocław-Pologne a' Rethel, Francja
- 1990 — Targi Sztuki „Consument” — Norymberga (RFN)
- 1991 — Panorama de la Culture Contemporaine de Pologne-Reims, Francja
- „Textilminatürök” — Budapeszt

Udział w plenerach, sympozjach, konferencjach w kraju i za granicą

- 1974-1988 — Ogólnopolski Plener Tkacki „Warsztat Tkacki-Kowary”, Kowary (Komisarz generalny plenerów)
- 1989, 1990, 1991 — Międzynarodowy Plener-Sympozjum „Warsztat Tkacki-Kowary”, Kowary (komisarz generalny)
- 1978, 1979, 1980, 1981, 1984, 1985, 1987, 1989, 1990 — „Ogólnopolski Plener Tkacki „ART-STILON”, Lubniewice
- 1979 — Plener „Uroki Ziemi Pszczyńskiej”, Pszczyna
- 1984 — I Międzynarodowe Sympozjum Tkackie, Graz (Austria)
- 1987 — Plener „Tkanina jako tworzywo plastyczne”, Arturuwek k/Łodzi
- 1990 — Wykład „Polska Tkanina Dziś”, Akademia Sztuk Pięknych, Norymberga
- 1991 — Międzynarodowa Konferencja ETN, Erfurt

Otrzymała wiele nagród i wyróżnień artystycznych, a także państwowych, m.in.:

- 1971 — II Nagroda w Konkursie Pamiątkarskim, Świnoujście;
- 1987 — III Nagroda za Tkaninę na Jubileuszowej Wystawie Poplenerowej „ART-STILON 87”;
- 1990 — „IV Biennale Sztuki Sakralnej 90” — Wyróżnienie za Tkaninę, BWA, Gorzów Wlkp.
- Odnagę Zasłużony Działacz Kultury; Złotą Odnagę Towarzystwa Miłośników Wrocławia; Srebrną Odnagę Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia; Srebrny Krzyż Zasługi; Nagrodę Miasta Wrocławia

Prace w zbiorach m.in.: Muzeum Watykańskiego; Raiffeisenhof Bildungszentrum, Graz; Ośrodkka Tkaniny „Poltegor”, Wrocław; Galerii Fabryki Dywanów w Kowarach; Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi; Muzeum Tkactwa Dolnośląskiego, Kamienna Góra; Muzeum Okręgowego „Spichlerz”, Gorzów Wlkp., Stołecznego Biura Wystaw Artystycznych Galerii „Test”, Warszawa; oraz w zbiorach prywatnych w kraju i za granicą (Anglii, Szwajcarii, RFN, Danii, Holandii, Belgii, Australii, Kanadzie)

Bibliografia

- „Współczesna tkanina polska” — autor: dr Irena Huml
- „Kowary — Szkice z dziejów miasta” — autor: Zofia Gephard
- „Projekt” Nr 2-1989 „Kowary'88” — autor: dr Bożena Kowalska
- „Kto Jest Kim w Polsce 1984” — Interpress
- „Mój Dom” — 1984, 1991
- „Textil-Forum” — 1/1991

BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH
JELENIA GÓRA
ul. 15 Grudnia 8
październik 1991